

Date: 29th September-2026

DAVLAT XIZMATLARINING RAQAMLASHTIRILISHI KORRUPSIYANI
KAMAYTIRISH VOSITASI SIFATIDA

Nizomiy nomidagi O'zMPU Tarix fakulteti

“Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi” yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Ismatullayeva Munisa Xudoyberdi qizi

Annotatsiya: Mazkur maqolada davlat xizmatlarini raqamlashtirishning korrupsiyaning oldini olish va uni kamaytirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali davlat xizmatlarini ko'rsatish jarayonlarida inson omilini qisqartirish, shaffoflikni ta'minlash, xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish hamda mansabdor shaxslar va fuqarolar o'rtasidagi bevosita aloqalarni kamaytirish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, elektron davlat xizmatlari, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va raqamli monitoring mexanizmlarining korrupsiyaviy xavflarni kamaytirishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda davlat xizmatlarini raqamlashtirish korrupsiyaga qarshi kurashishning zamonaviy va samarali vositalaridan biri ekanligi asoslanadi..

Kalit so'zlar: davlat xizmatlari, raqamlashtirish, korrupsiya, korrupsiyaga qarshi kurash, elektron hukumat, raqamli texnologiyalar, shaffoflik, inson omili, elektron xizmatlar, raqamli boshqaruv

Abstract: This article analyzes the importance of digitalizing public services as a means of preventing and reducing corruption. It examines how the use of digital technologies can minimize human involvement in the delivery of public services, ensure greater transparency, expand access to services, and reduce direct interaction between public officials and citizens. Particular attention is paid to the role of e-government services, automated management systems, and digital monitoring mechanisms in reducing corruption risks. The study substantiates that the digitalization of public services is one of the modern and effective tools for combating corruption.

Keywords: public services, digitalization, corruption, anti-corruption, e-government, digital technologies, transparency, human factor, electronic services, digital governance.

Аннотация: В данной статье анализируется значение цифровизации государственных услуг в предупреждении и снижении коррупции. Рассматриваются возможности сокращения человеческого фактора, обеспечения прозрачности, расширения доступа к государственным услугам и уменьшения непосредственного взаимодействия между государственными служащими и гражданами посредством внедрения цифровых технологий. Особое внимание уделяется роли электронных государственных услуг, автоматизированных систем управления и механизмов цифрового мониторинга в снижении коррупционных рисков. В исследовании обосновывается, что цифровизация государственных услуг является одним из современных и эффективных инструментов противодействия коррупции.

Date: 29th September-2026

Ключевые слова: государственные услуги, цифровизация, коррупция, противодействие коррупции, электронное правительство, цифровые технологии, прозрачность, человеческий фактор, электронные услуги, цифровое управление.

Bugungi kunda korrupsiya jamiyat taraqqiyotiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi eng dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Korrupsiya nafaqat davlat boshqaruvi samaradorligini pasaytiradi, balki fuqarolarning davlat organlariga bo'lgan ishonchiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli O'zbekistonda korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. 2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini amalga oshirish doirasida korrupsiyaning oldini olishga alohida e'tibor qaratildi. Xususan, "Faol investitsiyalar va ijtimoiy rivojlanish yili" Davlat dasturida korrupsiyaga qarshi kurashishning samarali mexanizmlarini yaratish asosiy vazifalardan biri sifatida belgilandi. Davlat xizmatlarini "yagona darcha" tamoyili asosida ko'rsatish ham korrupsiyaga qarshi kurashishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu tamoyil fuqarolarning turli idoralar o'rtasida sarson bo'lib yurishining oldini oladi va xizmatlarni bir joyning o'zida olish imkonini beradi. Shu bilan birga, davlat xizmatlarining Davlat xizmatlari markazlariga o'tkazilishi xizmat ko'rsatish jarayonining ochiqligi va qulayligini oshirishga xizmat qildi. Raqamlashtirishning yana bir muhim jihati shundaki, elektron tizimlarda amalga oshirilgan ko'plab jarayonlar qayd etib boriladi. Bu esa mansabdor shaxslarning noqonuniy harakatlarini aniqlash va nazorat qilish imkoniyatini oshiradi. Fuqaro bilan davlat xizmatchisi o'rtasidagi bevosita aloqa kamaygani sari korrupsion holatlarning yuzaga kelish ehtimoli ham pasayadi. Shu o'rinda ta'kidlash kerakki, korrupsiyaga qarshi kurashish faqat davlat organlarining vazifasi emas. Bu jarayonda fuqarolik jamiyati, yoshlar, ta'lim muassasalari va ommaviy axborot vositalarining ham o'rni katta. Ayniqsa, yosh avlodda halollik, qonunga hurmat, adolat va mas'uliyat kabi qadriyatlarni shakllantirish korrupsiyaning uzoq muddatli oldini olishda muhim omil hisoblanadi. Ta'kidlash lozimki, korrupsiyaning oldini olishda eng samarali vositalardan biri — davlat xizmatlarini raqamlashtirishdir. Chunki xizmat ko'rsatish jarayonida inson omili qanchalik kamaytirilsa, noqonuniy kelishuvlar va manfaatdorlik uchun imkoniyatlar ham shunchalik qisqaradi. Masalan, ilgari ayrim davlat xizmatlarini olish uchun fuqarolar bir nechta tashkilotga borishi, turli hujjatlarni yig'ishi va uzoq vaqt kutishi kerak bo'lgan bo'lsa, raqamli texnologiyalar yordamida ko'plab xizmatlarni elektron shaklda olish imkoniyati yaratildi. Bugungi kunda davlat xizmatlarini aholiga yanada qulay va tezkor tarzda yetkazish maqsadida mamlakatimizning barcha hududlarida Davlat xizmatlari markazlari faoliyat yuritmoqda. Hozirda respublika bo'yicha 201 ta Davlat xizmatlari markazi mavjud bo'lib, ular orqali fuqarolarga 120 ga yaqin davlat xizmatlari ko'rsatilmoqda. Bu ko'rsatkich yildan-yilga ortib, aholiga ko'rsatilayotgan xizmatlarning turi ham kengayib bormoqda. Kelgusida Markazlar orqali 160 dan ortiq davlat xizmatlarini shaffof, qulay va tezkor shaklda ko'rsatish rejalashtirilgani ham bu sohadagi islohotlarning izchil davom etayotganini ko'rsatadi. Shundan kelib chiqib aytish mumkinki, bunday markazlarning tashkil etilishi fuqarolar uchun katta qulaylik yaratmoqda. Eng muhimi, insonlar bir xizmatni olish uchun

Date: 29th September-2026

turli idoralarga murojaat qilib, ortiqcha vaqt va mablag‘ sarflashiga ehtiyoj kamaymoqda. Shu bilan birga, xizmatlarning yagona tizim asosida ko‘rsatilishi davlat organlari faoliyatida ochiqlik va shaffoflikni ta‘minlashga, korrupsiyaviy holatlarning oldini olishga ham xizmat qilmoqda. Davlat xizmatlarini ko‘rsatish tizimida fuqarolarga qulaylik yaratish maqsadida zamonaviy texnologiyalardan ham keng foydalanilmoqda. Jumladan, tashrif buyuruvchilarning navbatini tartibli tashkil etish hamda ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini baholab borish uchun elektron navbat va xizmatlarni baholash tizimlari joriy etildi. Bunday tizimlar fuqarolarning vaqtini tejash bilan birga, xizmat ko‘rsatish jarayonining shaffofligini ta‘minlashga yordam bermoqda. Bunga yana bir misol sifatida ko‘chmas mulkni davlat ro‘yxatidan o‘tkazish jarayonining soddalashtirilganini keltirish mumkin. Hozirgi kunda fuqarolar va yuridik shaxslar ko‘chmas mulk ob‘ektlarini Davlat xizmatlari markazlari yoki Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ro‘yxatdan o‘tkazish jarayonida ushbu mulkka nisbatan qaysi vakolatli organ tomonidan va qanday sababga ko‘ra taqiq yoki xatlov qo‘yilganligini aniqlash imkoniyatiga ega. Avvalroq esa bunday ma‘lumotlarni olish uchun fuqarolar turli idora va tashkilotlarga alohida murojaat qilishlari, yozma arizalar bilan chiqishlari va ko‘p vaqt sarflashlariga to‘g‘ri kelgan. Bu esa ortiqcha byurokratik jarayonlarni yuzaga keltirgan. Hozirda ushbu ma‘lumotlarning elektron tizim orqali aniqlanishi fuqarolar uchun ancha qulaylik yaratib, xizmat ko‘rsatish jarayonini tezlashtirmoqda. Shuningdek, davlat xizmatlari tizimini yanada rivojlantirish va mavjud muammolarni bartaraf etish bo‘yicha ilmiy-tadqiqot ishlari ham olib borilmoqda. Xususan, Adliya vazirligi huzuridagi Huquqiy siyosat tadqiqot instituti tomonidan davlat xizmatlarini takomillashtirish, byurokratik to‘siqlarni kamaytirish, xizmat ko‘rsatish jarayonlarini soddalashtirish hamda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanish bo‘yicha tahliliy tadqiqotlar amalga oshirilmoqda. Raqamlashtirishning yana bir muhim jihati — davlat xizmatlari ko‘rsatish jarayonida shaffoflikni ta‘minlashdir. Har bir elektron ariza, uning ko‘rib chiqilish bosqichi va natijasi raqamli tizimda qayd etib boriladi. Natijada fuqaro o‘z murojaatining holatini kuzatish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa xizmat ko‘rsatish jarayonlarining ochiqligini oshirib, noqonuniy aralashuv va yashirin kelishuvlar uchun imkoniyatlarni kamaytiradi. Shuningdek, raqamli davlat xizmatlari fuqarolarning vaqti va mablag‘larini tejashga yordam beradi. Ko‘plab xizmatlarni masofadan turib olish imkoniyati fuqarolarning davlat idoralariga qayta-qayta borish zaruratini kamaytiradi. Xizmat olish jarayonining aniq va elektron tartibda amalga oshirilishi ishni norasmiy yo‘l bilan tezlashtirishga bo‘lgan ehtiyoj va imkoniyatlarni ham qisqartiradi. Umuman olganda, raqamlashtirish nafaqat davlat xizmatlarining tezkor va qulay bo‘lishini, balki davlat boshqaruvida ochiqlik, shaffoflik va hisobdorlikning kuchayishini ham ta‘minlaydi. Shu sababli raqamli texnologiyalarni keng joriy etish korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashishning zamonaviy hamda istiqbolli yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, korrupsiyaga qarshi kurashish va uning oldini olish bugungi kunda davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirishning eng muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar jarayonida korrupsiyaga sabab bo‘luvchi omillarni kamaytirish, davlat xizmatlarini aholiga yanada qulay va shaffof shaklda

Date: 29th September-2026

ko'rsatish hamda fuqarolarning davlat organlariga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Elektron navbat va xizmatlarni baholash tizimlarining joriy etilishi ham davlat xizmatlari sifatini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Fuqarolarning xizmatlardan foydalanish jarayonini baholashi davlat organlari faoliyatini nazorat qilish va mavjud kamchiliklarni aniqlash imkonini beradi. Shuningdek, elektron tizimlarda har bir ariza va murojaatning qayd etilishi jarayonlarning kuzatiluvchanligini ta'minlaydi. Bu esa davlat xizmatlarida ochiqlik va hisobdorlikni kuchaytiruvchi muhim omildir. Menimcha, korrupsiyasiz va shaffof jamiyatni barpo etish faqat davlat organlarining emas, balki har bir fuqaroning faol ishtirokini talab qiladi. Zero, qonun ustuvorligi, halollik va adolat tamoyillari jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylangan taqdirdagina mamlakatning barqaror taraqqiyoti uchun mustahkam zamin yaratiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026 – yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
3. YUNESKOning ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro hisobotlari (PISA dasturi materiallari).
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga oid qarorlari.
5. Milliy statistika qo'mitasining ta'lim va fan sohasidagi statistik ma'lumotlari.
6. Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining rasmiy ma'lumotlari.

